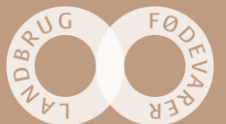

Grundlag og potentiale for differentieret målrettet virkemiddelsindsats indenfor ID15-oplande

Charlotte Kjærgaard, Chefforsker Miljø, SEGES

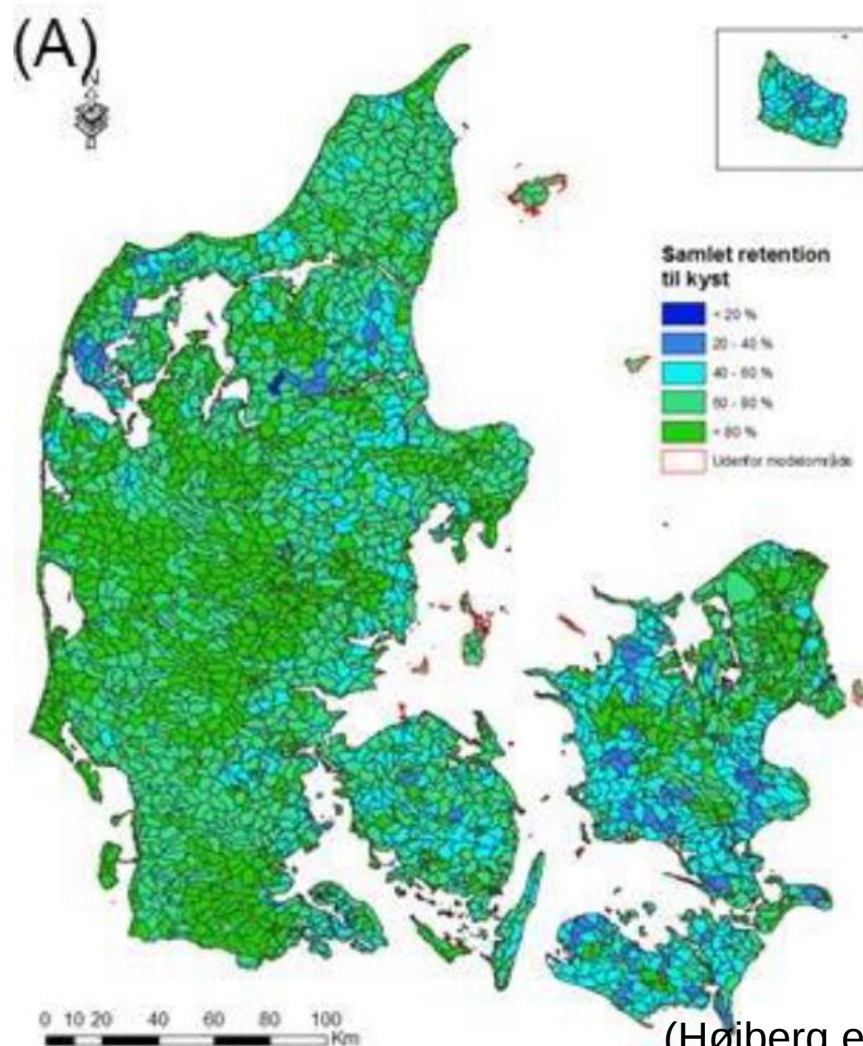
SEGES

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

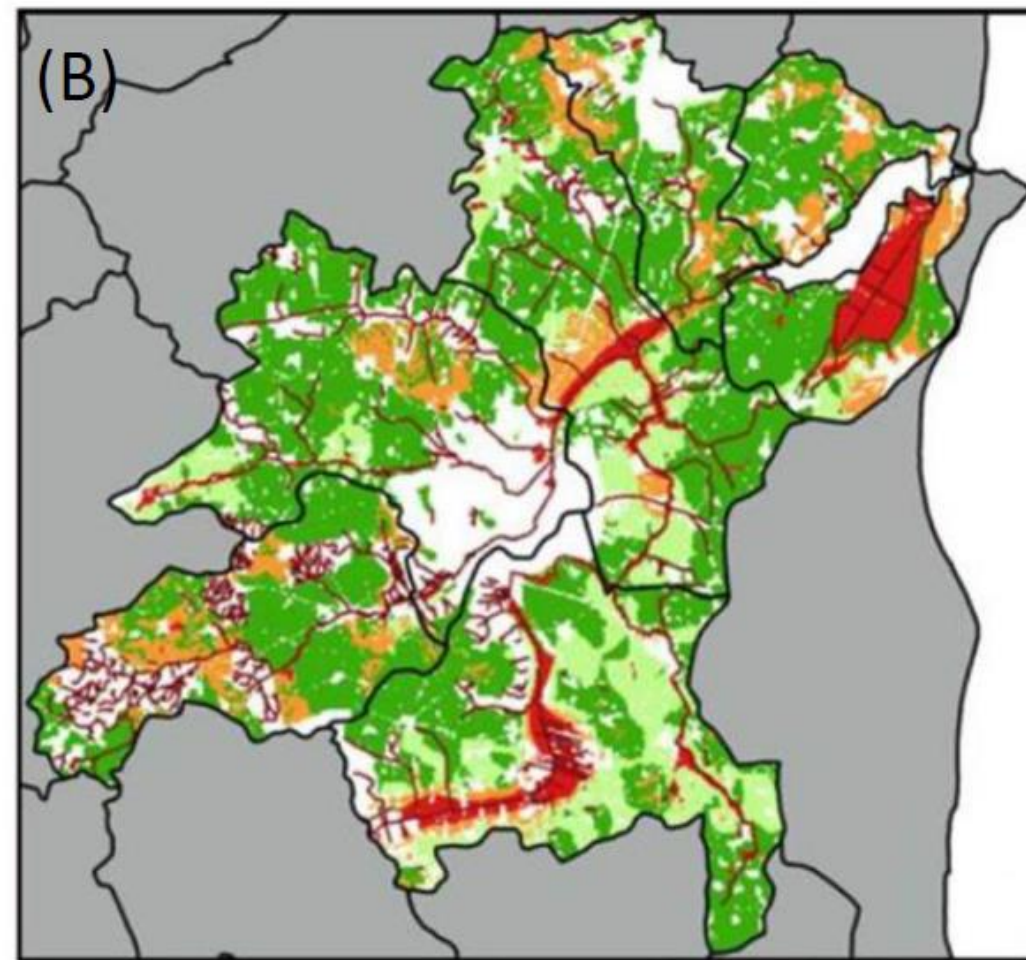
Visioner for den differentierede målrettede indsats

Målrettet regulering pr 1/1 2019 på ID15-skala

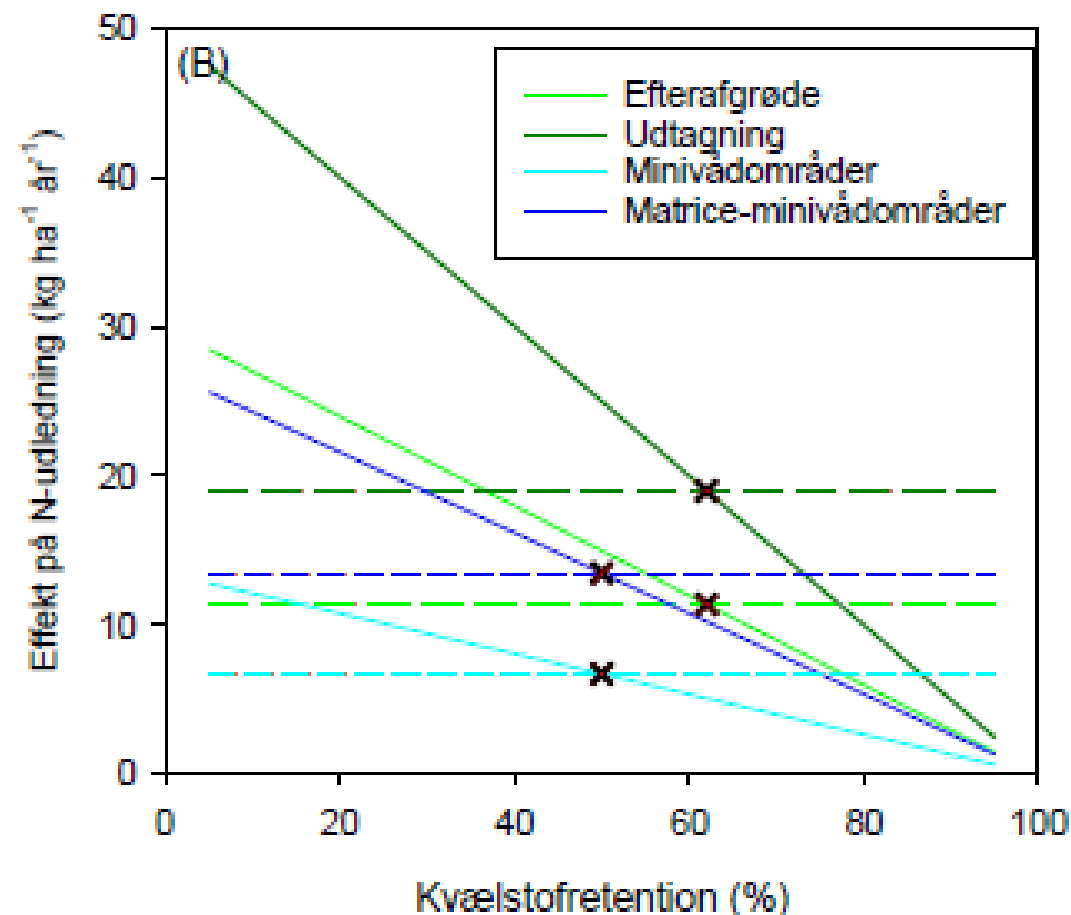
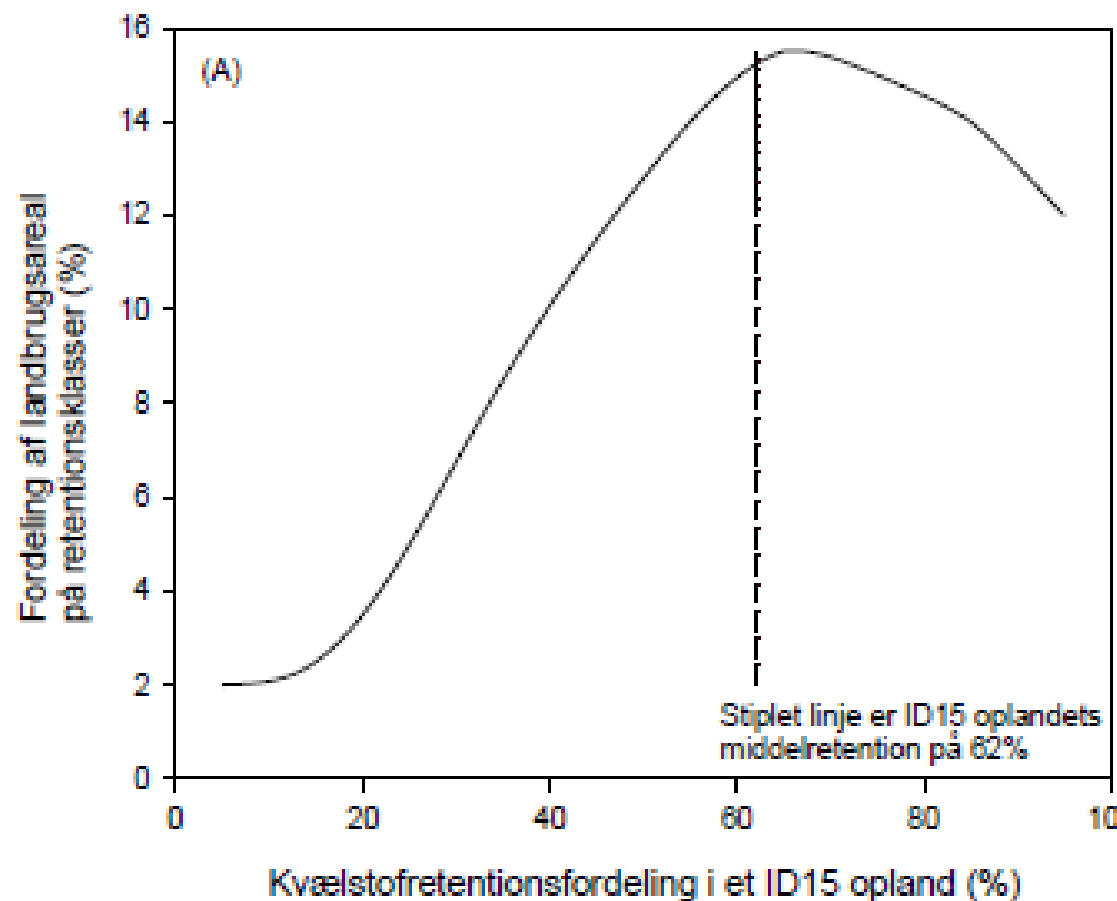

(Højberg et al., 2015)

Vi udnytter ikke potentialet for en målrettet indsats!

Differentiering af den målrettede indsats indenfor ID15 opland

Differentiering af den målrettede indsats indenfor ID15 opland

	Målar	Virkemiddelspotentialer uden ID15-målretning		Virkemiddelspotentialer med ID15-målretning	
		Nuværende N-effekt på udledningen kg N ha ⁻¹ år ⁻¹	Arealkrav ved nuværende regulering ha	Målrettet effekt på udledningen kg N ha ⁻¹ år ⁻¹	Arealkrav ved målrettet indsats ha
Efterafgrøder	2021	11,4	228	20,8	125
	2027		333	19,2	197
Udtagning	2021	19,0	137	43,0	60
	2027		200	41,2	92
Minivådområder	2021	6,75	384 (3,84)*	10,9	238 (2,4)*
	2027		562 (5,62)*	10,6	356 (3,6)*
Matrice- minivådområder	2021	13,5	192 (0,38)*	23,6	110 (0,22)*
	2027		281 (0,56)*	23,5	161 (0,32)*

Beregningerne foretages for et typisk dræn domineret ID15 opland på 1500 ha med 70% dyrket areal svarende til 1050 ha landbrugsareal. Den gennemsnitlige kvælstofudvaskning fra rodzonen er på 60 kg N ha⁻¹ og gennemsnitlige kvælstofretention for ID15 oplandet er på 62%.

Differentiering af den målrettede indsats indenfor ID15 opland

Økonomisk potentiale

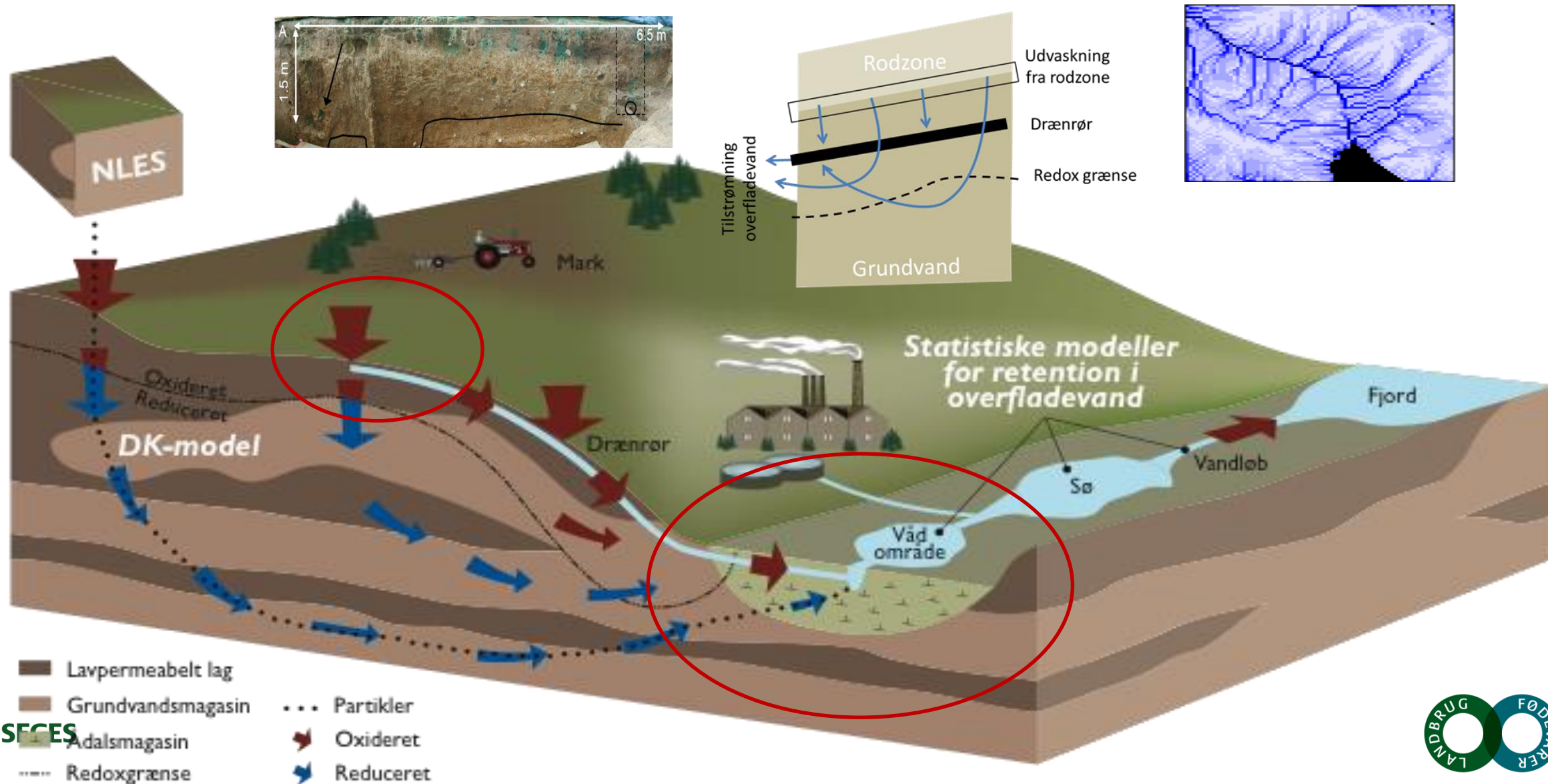
Omkostninger ved målopfyldelse med 2019-reguleringen og en differentieret målrettet indsats for fire virkemidler hhv. efterafgrøder, udtagning, minivådområder og matriceminivådområder for 2021 og 2027

	Indsatsår	Omkostning virkemiddel kr ha ⁻¹ år ⁻¹	ID15 arealkrav ha	Omkostning ID15 opland kr år ⁻¹	ID15 arealkrav ha	Pris ID15 opland kr år ⁻¹
Efterafgrøder	2021	700	228	159.250	125	87.309
	2027	700	333	232.750	197	138.091
Udtagning	2021	4000	137	546.000	60	240.240
	2027	4000	200	798.000	92	367.920
Minivådområder	2021	650*	384 (3,84)*	249.744	238 (2,4)*	154.666
	2027	650*	562 (5,62)*	365.011	356 (3,6)*	231.511
Matrice- minivådområder	2021	380**	192 (0,38)*	73.002	110 (0,22)*	33.102
	2027	380**	281 (0,56)*	106.696	161 (0,32)*	61.354

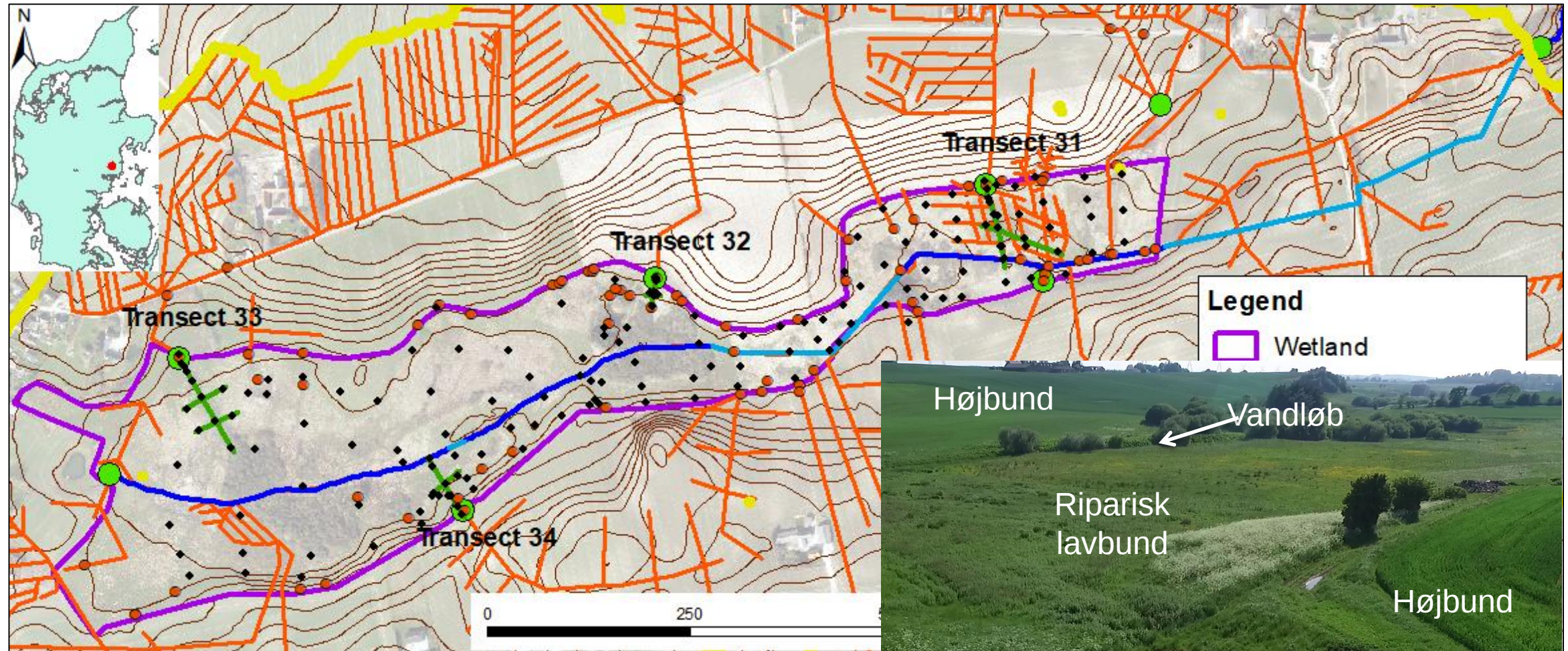
*Omkostning ved minivådområder er opgjort som etableringsomkostninger afskrevet over 10 år

** Omkostningen ved matriceminivådområder er opgjort som etableringsomkostninger afskrevet over 5 år

Hvad er grundlaget for differentiering af N-retentionen

Riparisk lavbund – grænseflade mellem høj og lavbund

Ripariske lavbundsarealer kontrollerer oplandet kvælstofbalance

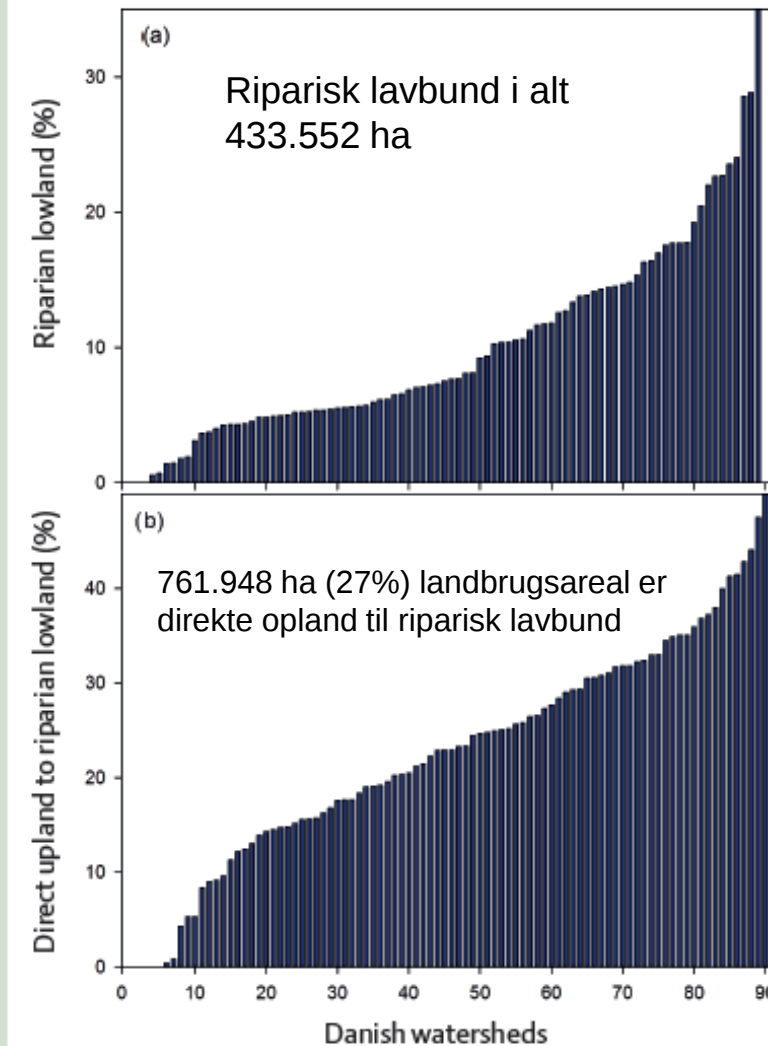
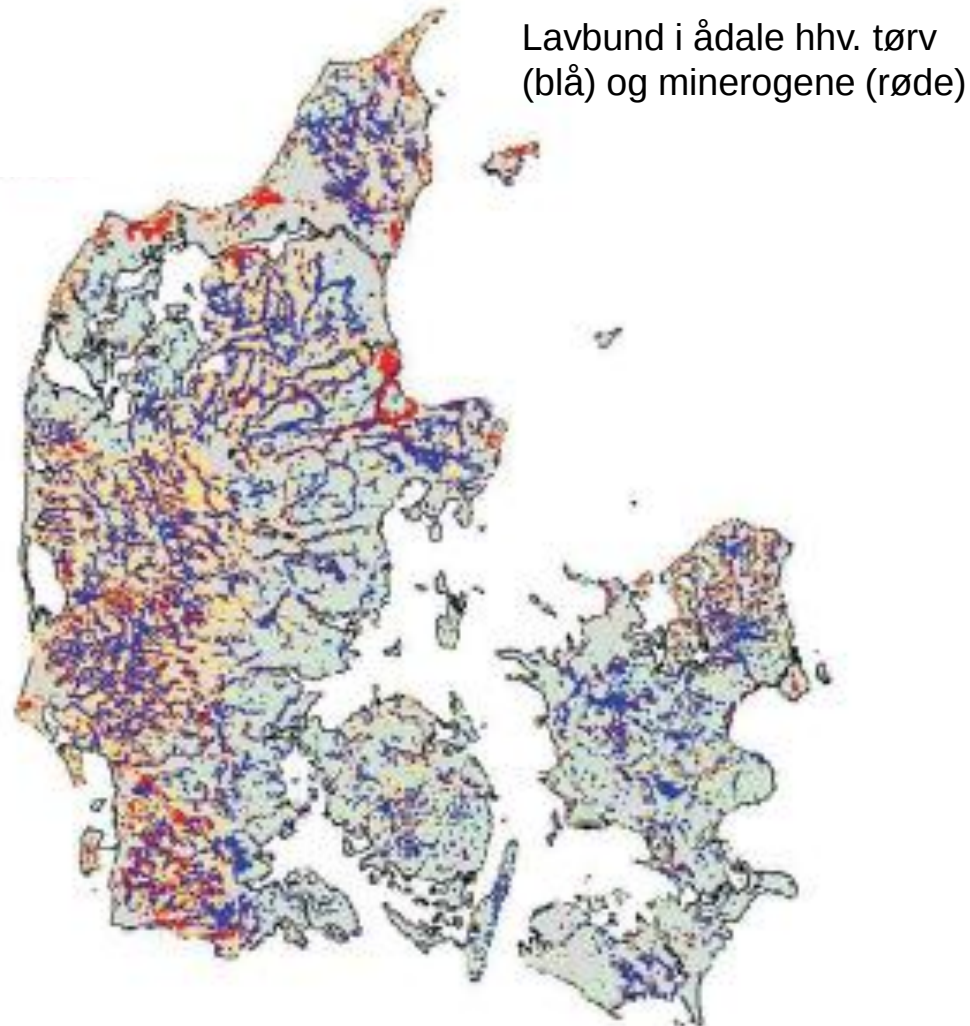
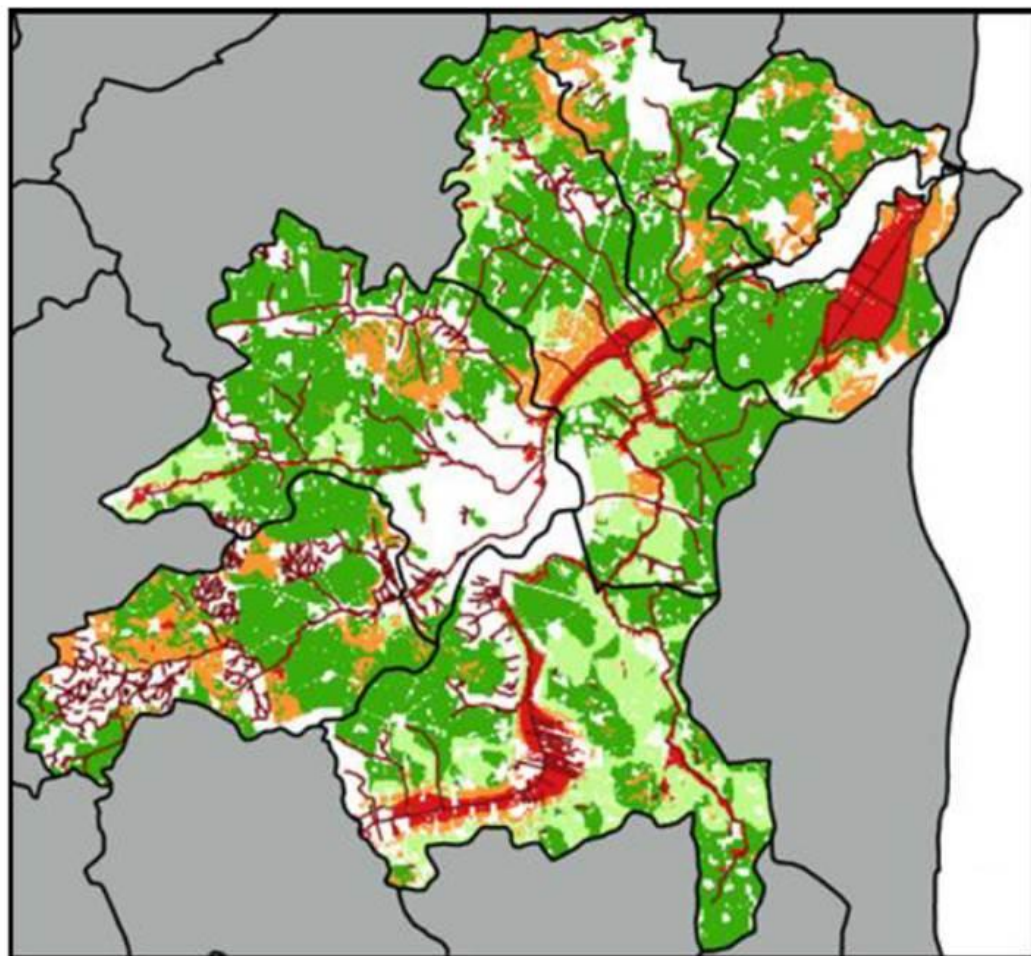

FIGURE 2. (a) Riparian lowland area, and (b) agricultural upland intercepted by riparian lowland in the Danish watersheds.

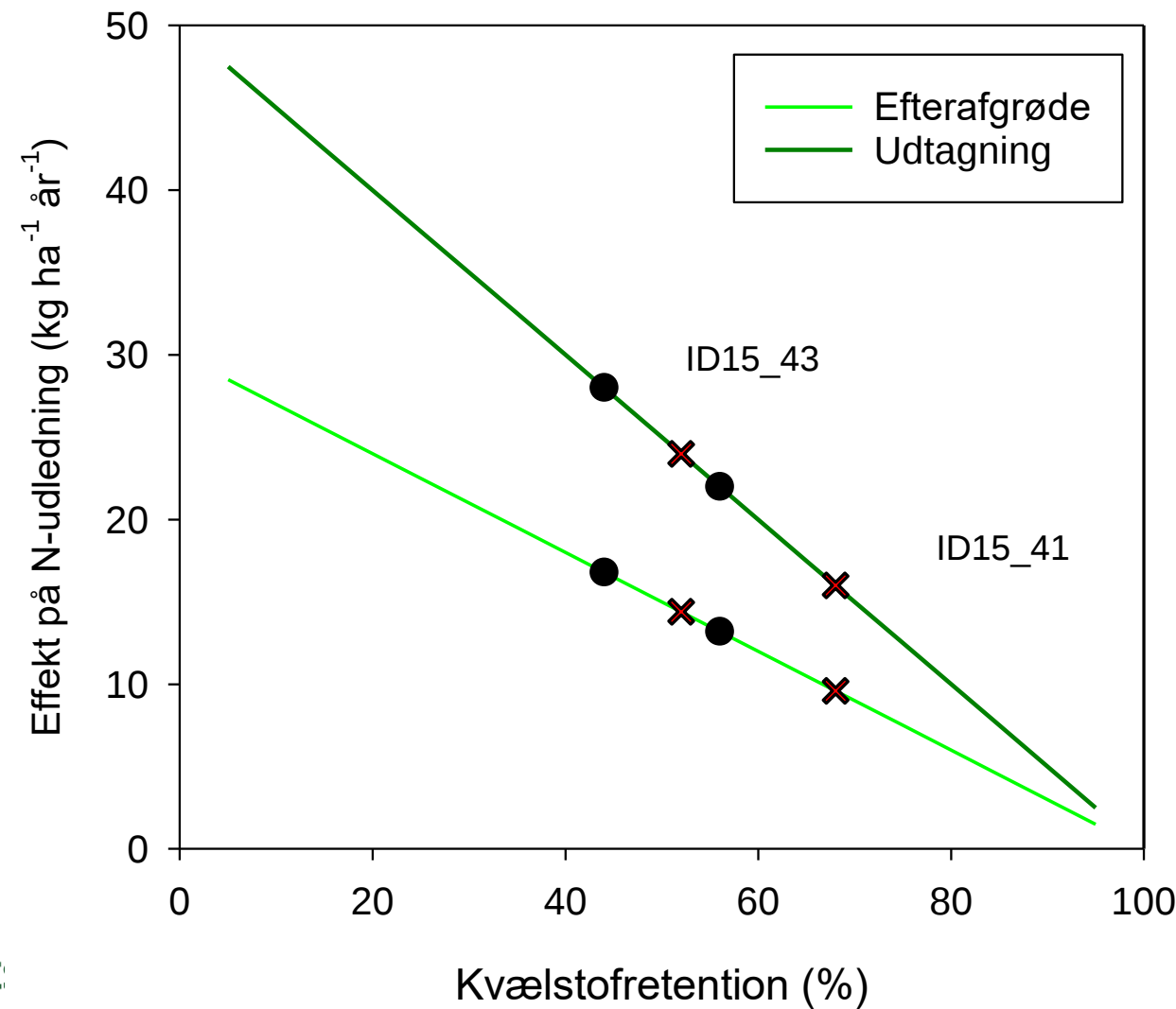
Eksempel på gevinst ved differentieret målrettet indsats

ID15 oplande	N-retention Rtot_ID15 (%)	Egnet minivådområde (%)	Opland til riparisk lavbund (%)	Riparisk lavbund (%)
43600028	63	61	4,4	16
43600041	68	50	33	11
43600042	59	75	11	2,5
43600043	56	61	22	6,2
43600051	78	73	1,1	0,9
43602599	41	72	5,4	1,1
Total		4.815 (63)	1.224 (16)	541 (7)

Kjærgaard, C., Hoffmann, C.C., Iversen, B.V. 2017. Filtre i landskabet øger retentionen. I: Filtre i landskabet, Vand & Jord, nr. 3, s. 106-110

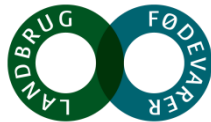
Eksempel på gevinst ved differentieret målrettet indsats

Øget virkemiddelseffekt

- ID15_41: +50%
- ID15_43: +27%

ID15 oplande	Opland (%)	Før målretning (ha)	Før målretning (ha)
Udtagning	33	162	108
		118	93
Efterafgrøde	22	270	180
		197	154

Ripariske lavbundsarealer kontrollerer oplandet kvælstofbalance

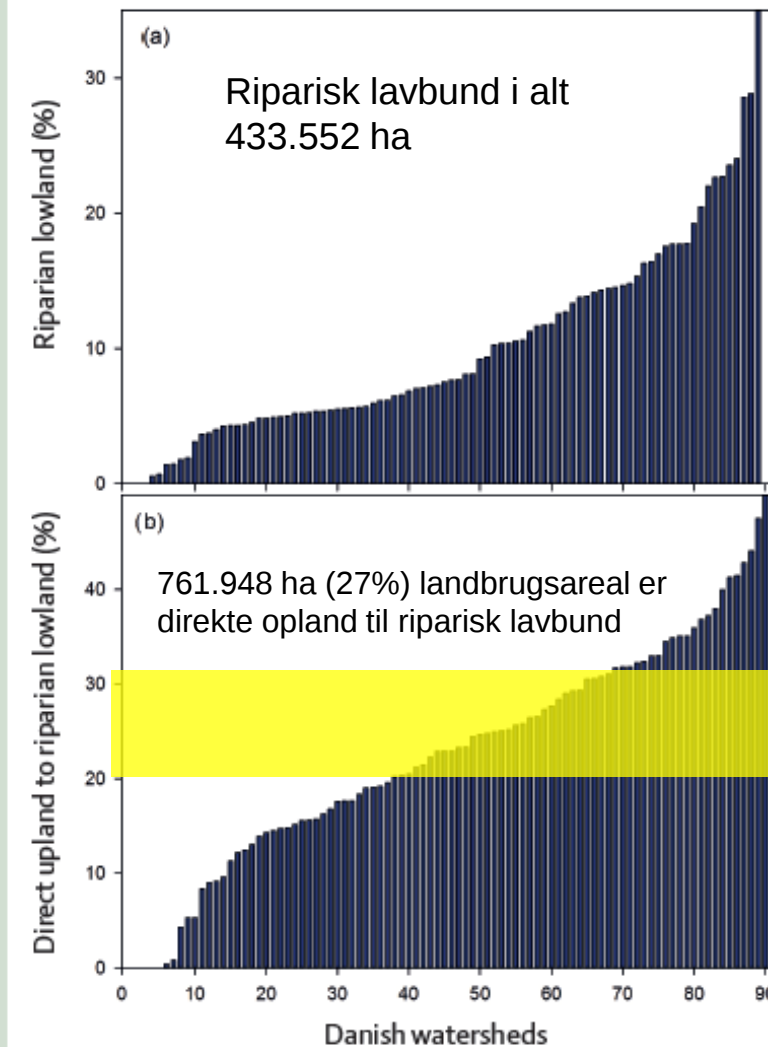
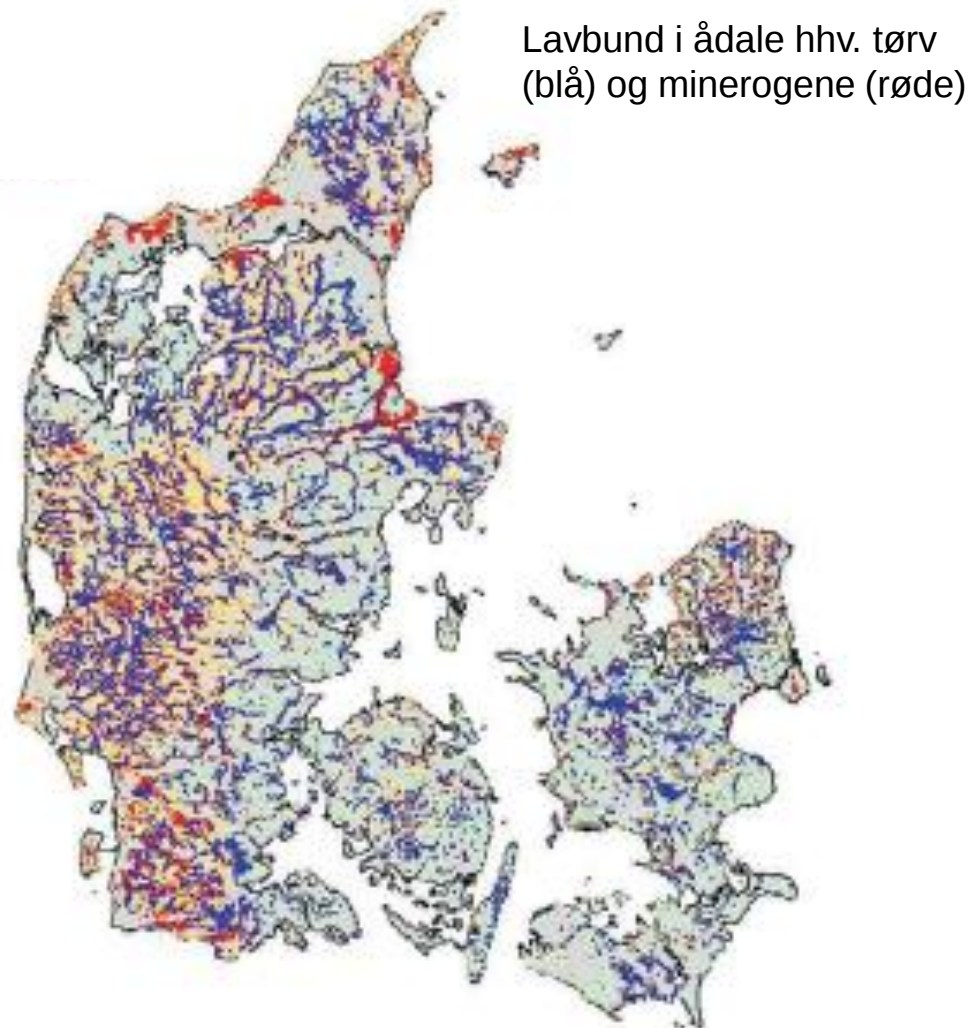

FIGURE 2. (a) Riparian lowland area, and (b) agricultural upland intercepted by riparian lowland in the Danish watersheds.